

Prisa Herren, ni hans tjänare, prisa Herrens namn! Lovat vare Herrens namn nu och för evigt! *Psaltaren 113:1-2*

När Herren vände Sions öde, då var allt som om vi drömde: vi skrattade, vi sjöng av glädje, och jublet steg från våra läppar. Då sade man bland folken: Herren har gjort stora ting med dem! Ja, Herren gjorde stora ting med oss, och därför var vi glada. Herre, vänd vårt öde, liksom du ger liv åt bäckarna i Negev. De som sår under tårar skall skörda med jubel. Gråtande går de och sår sin säd. Jublande kommer de och bär sina kärvar.

Psaltaren 126

Välsignad är Herren, Israels Gud, som besöker sitt folk och ger det frihet. Han reser för oss frälsningens horn i sin tjänare Davids släkt, så som han för länge sedan lovat genom sina heliga profeter, frälsning från våra fiender och alla som hatar oss. Han visar barmhärtighet mot våra fäder och står fast vid sitt heliga förbund, den ed han svor vår fader Abraham: att rycka oss ur våra fienders hand och låta oss tjäna honom utan fruktan, rena och rättfärdiga inför honom i alla våra dagar. Och du, mitt barn, skall kallas den Högstes profet, ty du skall gå före Herren och bana väg för honom. Så skall hans folk få veta att frälsningen är här med förlåtelse för deras synder genom vår Guds barmhärtighet och mildhet. Han skall komma ner till oss från höjden, en soluppgång för dem som är i mörkret och i dödens skugga, och styra våra fötter in på fredens väg. *Sakarias lovsång Luk 1:68-79*

Jag är den som utgick ur den Högstes mun; som en dimma höljde jag jorden. Jag är den som slog läger i höjden, och min tron står på en molnpe-
lare. Jag ensam har vandrat runt himlens krets och strövat genom avgrundens djup. Över havets vågor och över hela jorden, bland alla folk och stammar vann jag makten. Bland dem alla sökte

jag en viloplats. Jag rotade mig hos det folk han förhärligat, Herrens arvslott blev min egendom. Som en ceder på Libanon sköt jag i höjden, som en cypress på Hermons berg. Som en palm i En-Gedi växte jag upp, som rosenbuskar i Jeriko, som ett ståtligt olivträd på slätten. Jag är som vinrankan med den sköna blomningen, och mina blommor ger rik och härlig frukt.

Vishetens lov i Jesus Syraks vishet kap. 24

Sänd ditt ljus och din sanning! Låt dem leda mig, låt dem föra mig till dit heliga berg och till din boning, så att jag får komma till Guds altare, till Gud, min glädje och fröjd, och tacka dig till lyrans klang, Gud, min Gud. *Psaltaren 43:3-4*

Herre, nu låter du din tjänare gå hem, i frid, som du har lovat. Ty mina ögon har skådat frälsningen som du har berett åt alla folk, ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna och härlighet åt ditt folk Israel. *Symeons lovsång Luk 2:29-32*

Gud, lyssna till min bön, dölj dig inte när jag ber, hör mig och ge mig svar. Jag vändas i min oro, jag får ingen ro för fiendens rop, för de ondas skrän. De öser sin ondska över mig, de ansätter mig i sin vrede. Mitt hjärta grips av ångest, dödsskräck faller över mig. Jag darrar av fruktan, jag överväldigas av fasa. Om jag ändå hade duvans vingar! Då flög jag bort för att finna ett bo. Långt bort skulle jag fly och slå mig ner i öde-
marken. Snabbt skulle jag söka ett skydd mot vinande vind och storm. *Psaltaren 55:2-9*

Felix Mendelssohn varken föddes eller bodde någon längre tid i England. Men redan vid hans första besök i London 1829 mottogs hans musik med en enorm entusiasm. Mendelssohns rykte har stått högt i England alltsedan dess. Dessutom finns ingen helt inhemska kompositör från den tiden vars musik kan mäta sig med Mendelssohns och därför räknar engelsmännen honom med varm hand som en av sina egna. På samma sätt är det med Haydn och Händel.

Mendelssohn har hunnit stå både högt och lågt i historien. Idag ställer många musikälskare honom jämsides med de allra största; Bach, Mozart och Beethoven. Andra hävdar att Mendelssohn är ”religiös kitsch”.

Dublinfödde Charles Villiers Stanford är Englands Gustaf Nordqvist. Båda undervisade i komposition med professors namn vid sitt respektive lands kungliga musikhögskola. Båda kombinerar en lättillgänglig, nationalromantisk ton med ett gott kompositionshantverk.

Maurice Greene var samtida med Bach och Händel. Greene var i sin barndom körpojke i Saint Paul's Cathedral i London. Han studerade orgelspel för katedralens organist Richard Brinds och när denne gick bort blev Maurice Greene sin lärares efterträdare.

Men åter till kvällens huvudperson. Felix Mendelssohn föddes in i en judisk familj i Hamburg. Han döptes tillsammans med sina syskon när han var sju år, föräldrarna några år senare. Många judar konverterade vid den här tiden för att smälta in i det tyska samhället. Familjen bytte i samband med dopet namn till det mer tyskklingande Bartholdy. ”Det kan lika lite finnas en kristen Mendelssohn som det skulle kunna finnas en judisk Konfucius”, dundrade fadern och bankiren Abraham Mendelssohn. Men Felix behöll trots allt det efternamn han fötts med under hela livet. Oftast skrev han båda. Numera används oftast bara Mendelssohn.

Redan från barndomen hyste och odlade Felix Mendelssohn en djup beundran för Händel och framför allt Bach. God och riklig undervisning gav honom fina möjligheter att utveckla sina talanger. Han spelade piano och violin, målade och var rikligt språkbegåvad. Musikaliskt var han brådmogen på ett

sätt som påminner om Mozart. När han vid femton års ålder komponerade sin första symfoni för fullskalig symfoniorkester hade han redan en diger verklista i byrålådan.

Privat levde Mendelssohn ett harmoniskt liv. Han var mycket familjekär med starka band till både sin ursprungsfamilj och den familj han bildade med hustrun Cécile. De levde i ett lyckligt äktenskap och fick fem barn. Liksom Mozart slutade han jordelivet tidigt – redan vid 36 års ålder.

Det finns två olika skolor i den centraleuropeiska romantiken. Den ena utvecklar traditionen från de tidigare mästarna; Bach, Mozart, Beethoven och Schubert. Dit hörde Schumann, Brahms och i högsta grad Mendelssohn. Till den andra skolan hörde bland andra Liszt och Wagner. Tre år efter Mendelssohns död skrev Richard Wagner mycket negativt om honom i en antisemitisk propagandaskrift. På det viset startade en rörelse som skulle förneka Mendelssohns kvaliteter under nästan hundra år. Kulmen inträffade under nazist-epoken då regimen förbjöd både framförande och publicerande av Mendelssohns verk. Under hela efterkrigstiden har hans rykte stigit. Men märkligt är det, att så sent som för ett par veckor sedan fick en musiker bemöta frågan om religiös kitsch från en reporter i Sveriges Radio P2.

Mendelssohn komponerade i både stora och små former. Hög konstnärlig kvalitet och ett praktiskt format gör de kyrkomusikaliska verken för kör a cappella eller med orgel till favoriter för både lyssnare och musiker. Ikväll hör vi tre av dem.

Orgelverken är inte särskilt många, men har en given plats i alla professionella organisters repertoar. De ryms i ett enda häfte och består av tre preludier och fugor samt sex orgelsonater. Sjätte sonaten i d-moll bygger på koralmelodin Vater unser; en melodi av reformatorn Martin Luthers hand. I Den svenska psalmboken heter den Att bedja till Gud han själv oss lär och har nummer 526:

*Vad tröst, o Gud, ditt löfte ger att du i godhet till oss ser.
Du hör, närhelst vi bedja vill. Låt Anden driva oss därtill.
Hjälp att vår bön av hjärtat går och ej i tomma ord består.*

Damkören **Ulrica Vocalis** är Ulricehamns församlings vuxenkör. Under mer än femton år har "ulricorna" sjungit regelbundet i högmässan och dessutom genomfört många egna roliga projekt, ofta i samarbete med andra körer. Ulrica Vocalis leds av Louise Muhl.

Blandade kören **Bergaton** från Falköping firade sitt tjugotvåårsjubileum i våras. Under Tore Svenssons ledning har man sjungit en bred repertoar och framfört både sakrala och profana program, men i huvudsak kyrkomusik. Flera av körens medlemmar har musicerat tillsammans sedan barnsben. Annika Lagerquist leder Bergaton.

Elisabeth Feldt är sångerska och sångpedagog. Hon undervisar på Helsingborgs folkhögskola och sjunger själv mycket kyrkomusik och kammarmusik. Elisabeth är utbildad vid musikhögskolorna i Göteborg, Örebro och Piteå.

Samuel Eriksson känner den engelska kyrkomusiktraditionen inifrån. Utbildning från Newcastle University och Musikhögskolan i Göteborg utgör grunden för hans verksamhet som kyrkomusiker och frilansande organist. Sedan examen 2002 har Samuel varit anställd som kyrkomusiker i Träslövs församling i Varberg.

Louise Muhl har varit Ulricehamns församlings organist sedan 2002. Då kom hon från tjänstgöring i Sunnersberg utanför Lidköping. Louise fick sin utbildning vid Ersta-Sköndals högskola och Musikhögskolan i Göteborg.

Annika Lagerquist fick sin kyrkomusikaliska utbildning vid Musikhögskolan i Malmö. Efter sju år som organist i Nässjö är Annika sedan augusti 2008 Falköpings församlings organist.

Konserten är den femte och sista i serien FRAMTIDSFRÖN.

www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

FRAMTIDSFRÖN

Engelsk seglats över världshaven

ULRICEHAMNS KYRKA 16 NOVEMBER 2008

Ulrica Vocalis och Bergaton

Elisabeth Feldt, sopran

Samuel Eriksson, orgel

Annika Lagerquist, dirigent

Louise Muhl, dirigent

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Laudate pueri Dominum (Ps. 113:1-2)

Charles Stanford (1852-1924)

A Song of Freedom (Ps. 126)

Charles Stanford

Benedictus i c (Luk. 1:68-79)

Charles Stanford

A Song of Wisdom (Jes. Syr. 24)

Maurice Greene (1695-1755)

O Send out thy Light (Ps. 43:3-4)

Felix Mendelssohn

Nunc dimittis (Luk. 2:29-32)

Felix Mendelssohn

Sonat nr. 6 i d-moll

Choral – Andante sostenuto

Allegro molto

Fuga – Sostenuto e legato

Finale – Andante

Felix Mendelssohn

Hear my prayer (Ps. 55:2-9)

Hear my prayer

O, for the wings of a dove
